

غولی که ۴۴ سال است نمی‌میرد

۲۰ تیر ۱۳۹۳ ساعت ۱۹:۲۴

تلاش برای حذف کنکور در ایران گرچه ۴۴ ساله شده، اما پیش از انقلاب اسلامی ایران نتوانست حتی به تصویب قانون منتهی شود، و پس از انقلاب هم وقتی در سال ۱۳۸۶ تبدیل به قانون شد، آنچنان در اجرا دچار تشتت و تغییرات مداوم در نهادهای اجرایی و همچنین مجلس شورای اسلامی شد، که جز سردرگمی حاصلی نداشته و هنوز سال دقیق پایان کنکور مشخص نیست.

۱۸ تیرماه ۱۳۴۹، روزنامه اطلاعات، خبری منتشر کرد که بر اساس آن، محمدرضا پهلوی با لغو کنکور موافقت کرده و اجازه داده بود امتحانات ششم متوسطه با ایجاد تغییراتی جایگزین کنکور سراسری شود. به این ترتیب، اولین تلاش برای حذف کنکور انجام شد.

روزنامه اطلاعات همچنین اعلام کرده بود وزارت علوم در پی تایید شاه، مشغول مطالعه و بررسی این طرح است تا نواقص موجود در آن رفع شود و در همین حال وعده داده شده بود که از ابتدای سال تحصیلی ۱۳۵۰، دانش‌آموزان ششم متوسطه به موازات تحصیلات عادی درباره شیوه امتحانات نهایی جایگزین کنکور، آموزش خواهند دید.

از مسابقات ورودی دانشگاه‌ها تا کنکور

از اوایل دهه ۱۳۴۰ شمسی، دانشگاه‌هایی از جمله صنعتی آریامهر (شریف)، پلی‌تکنیک (امیرکبیر)، ملی، فردوسی و جندی‌شاپور ساخته شدند و تا اوایل دهه ۱۳۵۰، بیش از ۱۴ دانشگاه در ایران تاسیس شد.

تا آغاز سال تحصیلی ۱۳۴۲، هر دانشگاه با گرفتن امتحان ورودی خاص، اقدام به پذیرش دانشجو می‌کرد اما سنجش و پذیرش دانشجویان برای سال تحصیلی ۱۳۴۲ بر عهده «هیئت مسابقات ورودی دانشگاه‌ها» گذاشته شد. «مسابقه» ای که بعدها «کنکور» نام گرفت و هنوز هم می‌توان علاوه بر ایران، در کشورهایمانند چین، ترکیه، ژاپن و افغانستان شاهد برگزاری آن بود.

به مرور زمان، حجم متقاضیان ورود به دانشگاه‌ها رو به فزونی گذاشت و در سال ۱۳۴۷ وزارت علوم و مرکز آزمون‌شناسی راه‌اندازی شد و آزمون سراسری به صورت متمرکز برگزار شد. در نخستین آزمون ورودی دانشگاه‌ها پس از تاسیس وزارت علوم، رقابت بر سر ۱۲ دانشگاه با ۳۰ رشته تحصیلی صورت پذیرفت. این آزمون با حضور ۴۷ هزار و ۷۰۳ داوطلب برگزار شد و سوال‌ها به صورت

طرحی که برای همیشه مسکوت ماند

با این حال اولین طرح لغو کنکور در ایران، که با تایید شاه وارد مراحل مطالعاتی و برنامه‌ریزی در وزارت علوم وقت شده بود، هیچ‌گاه به نتیجه نرسید و جز آن‌چه در روزنامه اطلاعات ۱۸ تیر ۱۳۴۹ منتشر شد، گزارشی از روند پیشرفت یا اجرایی شدن این طرح در دست نیست. علاوه بر این، سازمان سنجش آموزش کشور در سال ۱۳۵۴ تشکیل شد و جایگاه کنکور در نظام آموزشی ایران حتی جدی‌تر و سازمان‌یافته‌تر از پیش شد.

با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، نخستین آزمون سراسری ورود به دانشگاه‌ها در سال ۱۳۵۸ با تغییراتی نسبت به پیش از انقلاب برگزار شد. تا پیش از انقلاب، علاوه بر نتایج کنکور، معدل امتحانات نهایی ششم متوسطه و ضوابطی از جمله نوع مدرک، سهمیه منطقه‌ای، جنسیت و وضعیت نظام وظیفه در قبولی داوطلبان تاثیر داشت. اما قبولی در اولین کنکور پس از انقلاب اسلامی، تنها بر اساس نتایج کنکور بود.

با اجرای انقلاب فرهنگی و تعطیلی ۳ ساله دانشگاه‌ها، این بار کنکور در سال ۱۳۶۱ تنها برای رشته‌های پزشکی، فنی و مهندسی، کشاورزی، الهیات و معارف اسلامی برگزار شد.

دومین طرح حذف کنکور؛ ۳۷ سال بعد

حذف کنکور برای دومین بار در تاریخ آموزش عالی ایران، در مجلس هفتم مطرح شد و طرح حذف کنکور در جلسه علنی روز یکشنبه ۶ خرداد ۱۳۸۶ به تصویب نهایی رسید. این طرح با هدف «حذف التهاب و نگرانی خانواده‌ها و از میان بردن تشویش و نگرانی متراکم شده داوطلبان کنکور در یک روز خاص»، نهادهای مرتبط با سنجش و پذیرش دانشجو را ملزم کرد تا «نمرات امتحان نهایی سراسری دانش‌آموزان ملاک انتخاب رشته آنها در دانشگاه‌ها باشد».

بر اساس این طرح، کنکور باید به تدریج حذف شده و ملاک پذیرش دانشجویان برای ورود به دانشگاه‌ها، معدل سه امتحان نهایی سالانه و کشوری باشد؛ امتحان‌هایی که از سوی وزارت آموزش و پرورش برگزار می‌شود و بنابراین سازمان سنجش نقش خود را از دست خواهد داد.

حذف کنکور موافقان بسیاری دارد که معتقدند انگیزه دانش‌آموزان در یادگیری درس‌ها افزایش می‌یابد، اضطراب و اثرات مخرب روحی و روانی کنکور از بین می‌رود، خانواده‌ها از زیر آوار سنگین هزینه‌های کنکور نجات می‌یابند و بالاخره کمر مافیای قدرتمند کنکور با سود سالانه ۴۰۰ میلیارد تومانی می‌شکند.

این طرح اما مخالفانی جدی هم دارد که معتقدند حذف کنکور، مافیای آن را از بین نمی‌برد بلکه تنها ظاهر مافیا را تغییر می‌دهد و چه بسا کلاس‌های درس مدارس به کلاس کنکور تبدیل شود و تضمین قبولی در کنکور، جای خود را به تضمین کسب معدل‌های بالا خواهد داد.

مارپیچ بی‌انتهای حذف کنکور

در هر حال پس از تصویب قانون حذف کنکور و ابلاغ آن در اسفند ۸۶ به وزارت آموزش و پرورش، «کمیته حذف کنکور» و «کارگروه ماده چهارم قانون پذیرش دانشجو» با حضور نمایندگان از وزارت آموزش و پرورش، سازمان سنجش آموزش کشور، کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس و همچنین دانشگاه آزاد اسلامی، در وزارت علوم آغاز به کار کرد تا حذف کامل کنکور تا سال اول اجرای برنامه پنجم توسعه در سال ۱۳۹۰ اجرایی شود.

طرح حذف کنکور سراسری، یکی از پر فراز و نشیب‌ترین قوانین در سال‌های اخیر بوده است که با سخنان بسیار ضد و نقیض مسئولان مختلف مرتبط با برگزاری آن همراه بوده و اصلاحات و شوک‌های فراوان هم نتوانسته به اجرای صحیح آن بینجامد. «محمدحسین سرورالدین»، رییس وقت سازمان سنجش، اول اردیبهشت ۱۳۸۹ اعلام کرد: «به اتفاق آراء این تصمیم در کارگروه ماده ۴ قانون حذف کنکور اتخاذ شد که سال ۹۳ قطعاً آزمون سراسری برگزار نمی‌شود و آخرین آزمون یا در تیرماه ۹۲ و یا در تیرماه ۹۱ برگزار خواهد شد».

پس از گذشت ۶ سال از آغاز طرح و ۲ سال پس از اتمام زمان اجرای قطعی طرح، «شورای سنجش و پذیرش» تاثیر ۲۵ درصدی سوابق تحصیلی را مصوب کرد؛ تاثیری که قرار بود تا سال ۱۳۹۰ به ۱۰۰ درصد برسد و کنکور از رده خارج شود.

تغییر قانون حذف کنکور هم کمکی نکرد

یک بار دیگر قانون حذف کنکور دچار چرخش شد و علی‌رغم آنکه رییس سازمان سنجش در سال ۸۹ خبر از عدم برگزاری کنکور در سال ۱۳۹۳ داده بود، «رضا صابری»، رییس کمیته آموزش عالی مجلس شورای اسلامی، در ۲۶ دی ماه ۱۳۹۱ خبر از تصویب لغو قانون حذف کنکور در سال ۹۳ داد و از حذف کنکور در ۵ سال آینده سخن گفت.

همین مقام مجلس شورای اسلامی ۲۴ بهمن ۹۱، کنکور را غیر قابل حذف شدن دانست و گفت: «به دنبال عملی کردن کنکور آسان هستیم».

سرانجام مجلس شورای اسلامی برای سومین بار، در ۱۵ مرداد ۱۳۹۲ در ادامه طرح یک‌فوریتی سنجش و پذیرش دانشجو در

دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور، مصوب کرد که آخرین کنکور به شیوه فعلی سال ۹۳ برگزار می‌شود و از سال ۹۴ «به تدریج» تاثیر سوابق تحصیلی در پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی افزایش می‌یابد.

آیا کنکور به آموزش عالی ایران گره خورده و بخش جدانشدنی آن است؟ آیا چرخش‌های مداوم و عدم شفافیت در اجرای قانون لغو کنکور همچنان ادامه خواهد یافت؟ باید منتظر شد و دید سرانجام گول کنکور چه روزی از میان خواهد رفت. گولی که ۴۴ سال است به مقاومت در برابر نابودی ادامه می‌دهد.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۲۵۵۷/گول۴۴-نمیه-سال-۴۴>